

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-1-94 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-46/1132-397
Karar Tarihi : 25.08.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

10 **B. RAPORTÖRLER** : Harun GÜNDÜZ, Şamil PİŞMAF, Mehmet Mete BAŞBUĞ

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.
- Veysel TURGUT
Yenimahalle 717. Sok. Vahdet Yapı Kooperatifi
No:5 K:1 Beyşehir/Konya

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILANLAR : - Vedat Kasapoğlu Akaryakıt Tic. Ltd. Şti.
Müftü Mah. Mevlana Cad. No: 50 Beyşehir/Konya
- Beyşehir Petrol Ticaret Ltd. Şti.
Konya Yolu üzeri No: 55 Beyşehir/Konya
- Yaşar Petrol Petrol Ürünleri San.ve Tic. Ltd. Şti.
Konya Yolu üzeri Yeni Otogar civarı Beyşehir/Konya
- Akbıyık Petrol Gıda Turizm San. Tic. Ltd. Şti.
Otogar Karşısı Beyşehir/Konya
- Celil Ceviz Tur. Nak. ve Pet. Ür. Tic. Ltd. Şti.
Bahçelievler Mah. 970.Sok. No: 26 Beyşehir/Konya
- İncirler Akaryakıt, Turizm, Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
Beyşehir-Konya Yolu 3.km Bayındır Köyü Mevkii Beyşehir/Konya

30 **E. DOSYA KONUSU:** Konya ili Beyşehir ilçesinde faaliyet gösteren akaryakıt ve otogaz LPG satış istasyonlarının otogaz LPG fiyatlarını birlikte belirledikleri iddiası.

40 **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 18.05.2011 tarih, 3859 ve 3860 sayılar ile giren başvurular üzerine hazırlanan 30.06.2011 tarihli ve 2011-1-94/İİ-11-389.ŞP sayılı İlk İnceleme Raporu, 06.07.2011 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine düzenlenen 23.08.2011 tarih ve 2011-1-94/ÖA-11-383.HG sayılı Önaraştırma Raporu 24.08.2011 tarih ve REK.0.15.00.00-110/256 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-46 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet başvurularında özetle;

- Konya ili Beyşehir ilçesinde faaliyet gösteren akaryakıt ve otogaz LPG satış istasyonlarının hepsinde başvuru tarihi itibarıyla otogaz LPG satış fiyatının (.....) TL olduğu,
- Bahse konu istasyonlardan birinin çalışanı tarafından, ilçedeki tüm akaryakıt istasyonlarının otogaz LPG fiyatları konusunda anlaşma içerisinde olduklarının belirtildiği,

ifade edilmiş ve gereğinin yapılması talep edilmiştir.

50 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, şikâyete konu akaryakıt istasyonlarının otogaz LPG fiyatlarını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine işaret eder nitelikte herhangi bir somut bulguya rastlanmadığından, ilgili istasyonları işleten teşebbüsler hakkında aynı Kanun'un 41. maddesi çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddedilmesi gerektiği görüşü ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

60 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, *"belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar"* yasaklanmış ve aynı maddenin ikinci fıkrasında ise tahdidi olmamak üzere yasaklanan hallere ilişkin örneklere yer verilmiştir. Söz konusu fıkranın (a) bendinde, *"mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi"* yasaklanan hallerden sayılmıştır.

Yukarıda özetlenen şikâyet dilekçesinde, Konya ili Beyşehir ilçesi merkezinde yerleşik ve farklı dağıtım şirketlerinin bayiliğini yürüten istasyonların, otogaz LPG'nin (.....) TL/lt fiyat üzerinden satılması hususunda anlaşma içerisinde olduğu iddia edilmektedir. Bu bakımdan başvuru, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde sayılan hallere uyabilecek türden uygulamalara ilişkin iddialar içermektedir.

70 Kanun'un 4. maddesinin açık hükmü uyarınca, aynı madde anlamında bir rekabet ihlali, ancak teşebbüsler arası bir anlaşmanın, uyumlu eylemin veya teşebbüs birliği kararlarının varlığının ispatlanması neticesinde tespit edilebilir.

Rekabet hukuku anlamında bir anlaşmadan söz edebilmek için rakip teşebbüsler arasında yazılı, sözlü veya sadece fiili eylemler yoluyla varılan mutabakatların olması yeterlidir. Öyle ki; bu mutabakatlar hukuki bir sonuca yönelsin veya yönelmesin anlaşma olarak nitelendirilebilir. Burada önemli olan taraf iradelerinin karşılıklı olarak uyuşmasıdır. Yani anlaşmanın sonucunun mutlaka biliniyor ve isteniyor olmasından ziyade iradeye uygun bir sonucun ortaya çıkması yeterlidir.

80 Şikâyete konu teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri yönündeki iddiaların ciddiyetini ortaya koyabilmek bakımından raportörlerce, öncelikle Beyşehir Belediye Başkanı ile görüşülmüş ve ilçe merkezinde yer alan akaryakıt istasyonları tarafından uygulanan otogaz LPG fiyatlarının tespit edilerek bildirilmesi talep edilmiştir. Beyşehir Belediyesi Özel Kalem Müdürlüğünce gönderilen 08.08.2011 tarihli elektronik postanın incelenmesinden, anılan ilçe merkezinde yerleşik istasyonlar tarafından 08.08.2011 tarihi itibarıyla uygulanmakta olan otogaz LPG fiyatlarının (.....) TL/lt ile (.....) TL/lt arasında değişkenlik gösterdiği anlaşılmıştır.

90 Bunun yanında önaraştırma kapsamında raportörlerce, 11.08.2011 tarihinde Konya ili Beyşehir ilçesindeki akaryakıt istasyonlarından seçilen; Vedat Kasapoğlu Akaryakıt Tic. Ltd. Şti. (Vedat Kasapoğlu), Beyşehir Petrol Ticaret Ltd. Şti., Yaşar Petrol Petrol Ürünleri San.ve Tic. Ltd. Şti., Akbıyık Petrol Gıda Turizm San. Tic. Ltd. Şti., Celil Ceviz Tur. Nak. ve Pet. Ür. Tic. Ltd. Şti. ve İncirler Akaryakıt, Turizm, Gıda San. Tic. Ltd. Şti. tarafından işletilen akaryakıt istasyonlarında yerinde incelemelerde bulunulmuştur.

Yapılan yerinde incelemelerde, şikâyet dilekçelerinin Kurum kayıtlarına intikal ettiği Mayıs ile Haziran ayı içerisinde raportörlerce örnekleme usulüyle seçilen çeşitli tarihlerde teşebbüslerin uyguladıkları otogaz LPG fiyatları da ayrıca araştırılmıştır. İncelemeler sonucunda, yukarıda unvanlarına yer verilen teşebbüslerden Vedat Kasapoğlu dışında kalanların tamamında 2 Mayıs 2011 tarihinde uygulanan fiyatların (.....) TL/lt; 7, 8 ve 17 Mayıs tarihinde uygulanan fiyatların (.....) TL/lt; 20 Mayıs ve 1 Haziran 2011 tarihinde uygulanan fiyatların ise (.....) TL/lt olduğu tespit edilmiştir. Vedat

11-46/1132-397

100 Kasapoğlu tarafından 2 Mayıs, 7 Mayıs ve 1 Haziran 2011 tarihlerinde uygulanan fiyatlar ise diğer teşebbüslerle aynıdır. 6 Haziran 2011 tarihinden itibaren ise teşebbüsler tarafından uygulanan fiyatların farklılaştığı, nitekim yerinde inceleme tarihinde de gerek yukarıda yer verilen teşebbüsler gerekse Beyşehir genelinde yerleşik diğer istasyonlar tarafından uygulanan fiyatlar arasında önemli farklılıklar bulunduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte, raportörlerce teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde ilgili teşebbüsler arasında 2011 yılı Mayıs ayının tamamı ile Haziran ayının ilk haftasında gözlemlenen fiyat birlikteliğinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde kapsamında rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmadan kaynaklandığına işaret eder nitelikte herhangi bir delil bulunamamıştır.

110 Diğer yandan 4054 sayılı Kanun, rekabet hukuku anlamında bir anlaşmanın varlığının ispatlanmadığı durumlarda, muhtemel bir ihlalin varlığının tespiti bakımından uyumlu eylem kavramından bahsetmiştir. Gerek Rekabet Kurulu gerekse mevzuatın uygulayıcısı olan Avrupa Birliği Mahkemeleri içtihadının ortaya koyduğu üzere, gerçekte anlaşma ile uyumlu eylem arasında yapay bir ayırım bulunmaktadır. Bunun anlamı, her iki kavramın da özünde aynı olmakla beraber, ispat standardı bakımından farklılaştıklarıdır.

Rekabet Kurulunun 26.07.2007 tarih ve 07-62/742-269 sayılı kararında bir fiilin uyumlu eylem olarak nitelenebilmesi için şu unsurların bulunması gerektiği ifade edilmiştir:

“- Taraflar arasında genellikle sözlü ya da yazılı şekilde ifade edilen toplantılar, tartışmalar, bilgi değişimi veya araştırmaları içeren olumlu temaslar olmalıdır.

120 *- Bu temas; pazar davranışını etkileme ve özellikle bir teşebbüsün gelecekteki rekabetçi davranışının belirsizliğinin önceden ortadan kaldırma amacı taşımalı.*

- İlgili teşebbüslerin ticari davranışlarını, tam olarak rekabetçi etkiler tarafından belirlenmeyecek bir şekilde oluşturma ya da değiştirme etkisi olmalıdır.

Burada önemli olan, teşebbüslerin, rakiplerinin gelecekteki davranışlarını öğrenmeleri ve pazardaki belirsizliğin ortadan kaldırılmasıdır.

Ancak uyumlu eylem vakalarındaki en önemli sorun teşebbüslerin uyumlu eylem içerisinde olduklarının tespiti ve ispatıdır. 4054 sayılı Kanun piyasadaki fiyat değişimlerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi halini uyumlu eyleme kârî göstermiş ve ekonomik ve rasyonel gerekçelere dayanarak uyumlu eylemde bulunulmadığının ispatını taraflara bırakmıştır.

130 *Uyumlu Eylem halinin tespitinde üç temel bulgunun ortaya çıkartılması yeterlidir. Bu bulgular şunlardır:*

i- Rakip teşebbüsler arasında bir ilişkinin varlığı,

ii- Rakip teşebbüsler arasında ortak tavır sonucunu doğuran ve diğer rakip teşebbüslerin hareketlerini etkileyen davranışların varlığı,

iii- Rakip teşebbüsler arasında bağımsız hareket etme durumunun ortadan kalktığı durumların varlığı”

140 Dolayısıyla Kurulun yukarıda yer verilen kararında, 4054 sayılı Kanun 4. maddesi kapsamındaki uzlaşmalar ile salt paralel davranışlar arasındaki ayırımın, ilave çeşitli delillerle ortaya konulması gerektiği vurgulanmaktadır. Buna karşın, yapılan yerinde incelemelerde, haklarında önaraştırma yapılan teşebbüsler arasında yukarıda sayılan koşullara uyacak nitelikte bir ilişkinin, iletişimin veya davranışın bulunduğuna işaret eden herhangi bir bulguya da rastlanamamıştır.

Bu çerçevede, Konya ili Beyşehir ilçesinde yerleşik çeşitli akaryakıt istasyonlarında yapılan yerinde incelemeler de dâhil olmak üzere önaraştırma sürecinde yapılan incelemeler sonucunda, ilgili teşebbüslerin 4054 sayılı Kanunu ihlal ettiklerine işaret

11-46/1132-397

eder nitelikte herhangi bir somut delile rastlanmadığından, salt paralel fiyatlama davranışlarından hareketle ilgili teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

150

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.